

Het kwaliteitssysteem van het Register Belastingadviseurs

Auteur: Onno Clous, Bureau Vaktechniek van Register Belastingadviseurs, december 2010

Inhoudsopgave

Het kwaliteitssysteem van het Register Belastingadviseurs.....	1
Inhoudsopgave.....	1
1. De elementen van het RB-kwaliteitssysteem.....	2
2. Opleidingseisen.....	2
CB-belastingconsulent	2
CB-belastingadviseur	3
Bachelor Belastingrecht.....	3
Master Belastingadviseur	3
Master Fiscaal Recht (LL.M.)	3
Akte van bekwaamheid	3
AA-Belastingaccountant en AA CB-belastingadviseur	4
3. Het RB-lidmaatschap	4
Drie registers.....	4
Lidmaatschapsvoorwaarden.....	4
Aspirant-lidmaatschap.....	4
4. Reglement voor de beroepsuitoefening	5
De open benadering van het RBU.....	5
5. Permanente educatie	6
6. Tucht- en beroepsrecht	6
Raden van Tucht en Beroep.....	6
Belangrijke rol voor mediation	7
Rechtsgang en kenbaarheid beslissingen	7
7. De maatschappelijke erkenning van het RB-kwaliteitssysteem.....	7
Toezichtarrangement met Bureau Financieel Toezicht.....	7
Horizontaal toezicht.....	7
Kredietrapportages aan banken	8
Samenwerking met andere beroepsbeoefenaren	8
8. Slotbeschouwing	10

In dit memo licht ik toe op welke wijze het kwaliteitssysteem van het RB voorziet in de kwaliteit, integriteit en professionaliteit van de aangesloten belastingadviseurs.

1. De elementen van het RB-kwaliteitssysteem

Het RB stelt zich blijkens de statuten¹ ten doel werkzaam te zijn tot nut van het beroep van belastingadviseur, ter behartiging van de gemeenschappelijke beroepsbelangen van haar leden, ter bevordering van een deskundige beroepsuitoefening en ten dienste van de belastingwetenschap². Uitgangspunten hierbij vormen onder meer de kernbegrippen Kwaliteit, Belangenbehartiging, Ondersteuning, Permanente Educatie en Onderwijs. Door de fusie kan het RB meer doen op deze terreinen. De meerwaarde is volgens de informatie op de RB-site vooral:

- Krachtige positie op volledige mkb-markt
- Verdere versterking belangenbehartiging
- Reglementering beroep in eigen kring (autonomie)
- Kwaliteitsbevordering
- Bevordering continuïteit beroep door krachtige opleidingen
- Vergroting efficiëntie

Het resultaat van deze krachtenbundeling is de vorming van een sterke beroepsorganisatie van meer dan 7.000 belastingadviseurs, voornamelijk werkzaam in het mkb-segment.

Het RB-kwaliteitssysteem bestaat uit de volgende elementen:

- Opleidingseisen
- Het lidmaatschap (de titel)
- Lidmaatschapsvoorwaarden
- Reglement voor de beroepsuitoefening
- Permanente educatie
- Tucht- en beroepsrecht

2. Opleidingseisen

Het RB tracht zijn doel onder andere te bereiken door het instandhouden van een instituut dat opleidingen tot belastingadviseur verzorgt. Dat instituut is Stichting Opleidingen RB en verzorgt de verschillende opleidingen van de voormalige Stichting CB Opleidingen en de HBO-opleiding van de Federatie Belastingacademie.

CB-belastingconsulent

De opleiding CB-belastingconsulent is een brede inleidende opleiding waarin de student kennismakt met het gehele werkgebied van het fiscaal advies. In de anderhalf jaar durende

¹ Bij het opstellen van deze notitie zijn de statuten nog in concept. Vanaf 1 januari 2011 zijn NFB en CB formeel gefuseerd.

² Artikel 3, Statuten RB.

opleiding op hbo-niveau maakt de student kennis met een breed scala aan civielrechtelijke, publiekrechtelijke en met name fiscaalrechtelijke vakken. Na afronding van de opleiding zijn studenten voor de mkb-ondernemer en de particulier breed inzetbaar, in de praktijk met name in de aangiftepraktijk.

CB-belastingadviseur

De opleiding CB-belastingadviseur is een tweeënhalfjarige opleiding op HBO-niveau die studenten meer opleidt voor het zelfstandig fiscale problemen afhandelen op hoog niveau. De opleiding legt meer de nadruk op het vergroten van de analytische vaardigheden, getuige ook de afrondende scriptie. Het uitstroomniveau van deze opleiding is ongeveer even hoog als het uitstroomniveau van de Bachelor Belastingrecht.

Bachelor Belastingrecht

De opleiding HBO Fiscaal Recht duurt ongeveer viereneenhalfjaar. Deze opleiding van de voormalige Federatie BelastingAcademie is geaccrediteerd door de NVAO en dus een 'echte' HBO-opleiding. Afronding van de opleiding leidt tot ontvangst van het getuigschrift Bachelor Belastingadviseur en geeft het recht op het voeren van de titel Bachelor Belastingadviseur (BB).

Master Belastingadviseur

De eenjarige opleiding Master Belastingadviseur biedt een door de NVAO geaccrediteerde HBO-diploma. Ook deze opleiding werd voorheen aangeboden door de Federatie BelastingAcademie die sinds medio 2010 is ondergebracht bij Stichting Opleidingen RB. Met het behalen van het diploma geeft de opleiding recht op het voeren van de titel MB (Master Belastingadviseur). In het opleidingsprogramma ligt de nadruk op het vergroten van analytische vaardigheden.

Master Fiscaal Recht (LL.M.)

Studenten met een diploma CB-belastingadviseur, afgestudeerde Bachelors van de Federatie BelastingAcademie en Masters Belastingadviseur op HBO-niveau kunnen worden toegelaten tot het exclusief ontworpen eenjarige toelatingsprogramma tot de eenjarige studie Master Fiscaal Recht aan de Rijksuniversiteit Groningen (RuG). Het gehele programma aan de RuG duurt twee jaar. Met het afronden van het programma geeft de opleiding recht op het voeren van de universitaire titel Master Fiscaal Recht (LL.M.).

Akte van bekwaamheid

Specifieke aandacht voor de ontwikkeling van beroepsvaardigheden is er in het Beroepsvaardigheidsprogramma. Dit programma duurt een half jaar en is gericht op de praktijk van de belastingadviseur. Het behalen van het Beroepsvaardigheidsprogramma leidt tot ontvangst van de Verklaring van Vakbekwaamheid. Voor toelating tot het Beroepsvaardigheidsprogramma moet de student één van de bovengenoemde opleidingen, of een opleiding op gelijkwaardig niveau, hebben afgerond.

AA-Belastingaccountant en AA CB-belastingadviseur

Stichting Opleidingen RB verzorgt in opdracht van de NOvAA een tweetal fiscale opleidingen op hbo-niveau, speciaal gericht op accountants die extra kennis willen vergaren op fiscaal gebied. De opleidingen duren negen maanden elk. Afronding van de opleiding AA-Belastingaccountant geeft toegang tot de opleiding AA CB-belastingadviseur. Na afronding van de opleiding AA CB-belastingadviseur ontvangt de student het diploma CB-belastingadviseur dat hem recht geeft op inschrijving bij het RB met de titel CB.

3. Het RB-lidmaatschap

Het RB kent verschillende vormen van lidmaatschap, namelijk reguliere leden, aspirant-leden, buitengewone leden en ereleden.

Drie registers

Aan de drie registers van het RB is nog duidelijk het prille verleden van het RB te herkennen:

- CB-belastingconsulent met de titel bc
- CB-belastingadviseur met de titel CB
- Federatie Belastingadviseur met de titel FB

Lidmaatschapsvoorwaarden

Aan het lidmaatschap en inschrijving in één van deze registers stelt het RB integriteitseisen, gedragseisen en kennis- en kunde-eisen. Lidmaatschap en inschrijving in één van de registers staan open voor hen die te goeder naam en faam bekend staan, meerderjarig zijn en niet werkzaam zijn op een wijze die strijdig is met het Reglement voor de Beroepsuitoefening (integriteits- en gedragseisen). Ook wordt de eis gesteld dat de belastingadviseur beschikt over de theoretische kennis, de praktische vaardigheden en recente praktijkervaring benodigd om het beroep naar behoren te kunnen uitoefenen (kennis- en kunde-eisen).

CB-belastingconsulenten beschikken ten minste over het diploma CB-belastingconsulent of een gelijkwaardig diploma. CB-belastingadviseurs beschikken ten minste over het diploma CB-belastingadviseur of een gelijkwaardig diploma. Federatie Belastingadviseurs hebben ten minste een opleiding op het niveau van de HBO Bachelor Belastingrecht.

Voor de inschrijving in alle registers kan het bestuur aanvullende eisen stellen als een diploma ouder is dan vijf jaar. Die eisen hebben betrekking op de praktijkervaring van en de gevolgde permanente educatie door de aanvrager sindsdien.

Aspirant-lidmaatschap

Studenten aan één van de opleidingen van de Stichting Opleidingen RB zijn verplicht aspirant-lid van het RB. Anderen kunnen bij het bestuur een aanvraag tot het aspirant-lidmaatschap indienen. Aspirant-leden ontvangen alle informatie van het RB die ook aan reguliere leden wordt verstrekt. Zij missen stemrecht in de algemene ledenvergadering.

4. Reglement voor de beroepsuitoefening

Het Reglement voor de beroepsuitoefening (RBU) van het RB is principle based en vertoont grote gelijkenis aan het RBU van de beroepsorganisatie voor uitsluitend universitair geschoolde belastingadviseurs, de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB). Het RBU beheerst de beroepsuitoefening en klantrelatie van de bij het RB ingeschreven belastingadviseur. Een lid verricht zijn werkzaamheden eerlijk, zorgvuldig en behoorlijk, houdt zich aan wet- en regelgeving en onthoudt zich van alles wat in strijd is met de eer en waardigheid van het beroep. Op grond van deze algemene gedragsregel en de overige RBU-voorschriften geldt een aantal fundamentele beginselen voor de beroepsuitoefening. Dit zijn:

- integriteit;
- zorgvuldigheid;
- behoorlijkheid;
- onafhankelijkheid;
- geheimhouding;
- vakbekwaamheid;
- deskundigheid.

De algemene gedragsregel geldt óók voor de activiteiten die buiten de feitelijke beroepsuitoefening van belastingadviseur vallen. Ook de belastingadviseur in andere hoedanigheden, bijvoorbeeld als bestuurder van een vereniging of commissaris van een bedrijf, blijft gebonden aan het RBU. Alsdan blijft op die hoedanigheden ook het tuchtrecht van toepassing.

Het RBU geldt ook voor een adviseur in loondienst. Hij is persoonlijk verantwoordelijk voor de uitoefening van zijn beroep met inachtneming van de beginselen uit het RBU. Een kantoorhoudende belastingadviseur kan het RBU slechts adequaat naleven, als hij zijn organisatie zo inricht, dat het kantoor als geheel aan de beginselen voldoet. Hij kan bijvoorbeeld integriteitsverklaringen van medewerkers bewaren in het personeelsdossier, werken met standaard werkprogramma's, standaard dossierindeling, functiescheiding en interne dossierreviews. Leden zijn vrij daar op eigen wijze invulling aan te geven. Het RBU kent daarvoor geen specifieke voorschriften. Wel biedt het RB een kwaliteitshandboek aan, waarvan de leden gebruik kunnen maken.

De open benadering van het RBU

Het RBU bevat algemene bepalingen, waarin onder andere de algemene gedragsregel en regels omtrent onafhankelijkheid, geheimhouding en adequate verzekering zijn gegeven. Ook zijn in het RBU specifieke, zij het principle based, regels voor de dienstverlening opgenomen. Onder andere moet een lid een klantenonderzoek uitvoeren dat in overeenstemming is met de Wwft. Daarvoor heeft de NOB namens de Richtsnoerpartners

modelkantoorbeleid opgesteld. Dit model laat veel over aan het professionele oordeel van de belastingadviseur en is niet bedoeld als een min of meer sluitende checklist.

De toelichting van het RBU bepaalt dat een lid mag uitgaan van de juistheid van de door de klant verstrekte gegevens. In de toelichting van het RBU wordt verwezen naar de Wwft, op grond waarvan een lid vermoedens van ongebruikelijke transacties moet melden. Ter voorkoming van een lichtvaardige melding, zou eerst moeten worden onderzocht of deze vermoedens ontzenuwd kunnen worden. Zonodig vindt daarvoor collegiaal overleg plaats of kan het bestuur van het RB een vertrouwenspersoon aanwijzen.

Ter ondersteuning van de leden biedt het RB voor de naleving van de verplichtingen op grond van de Wwft een Dossier Wwft aan. Ook biedt het RB Kwaliteitshandboek daarvoor handvatten.

5. Permanente educatie

Belastingadviseurs die zijn ingeschreven in één van de registers van het RB zijn verplicht hun kennis permanent op peil te houden. Als activiteiten op het gebied van permanente educatie worden beschouwd cursussen, vaktechnisch overleg, schrijven en publiceren van artikelen en doceren. Leden moeten ten minste veertig studiepunten per jaar behalen. Dit komt neer op veertig studie-uren per jaar.

Het bestuur heeft de controle gedelegeerd aan het bureau van het RB. Op eerste verzoek het bestuur dienen bewijsstukken van de PE-activiteiten te worden overgelegd. Het niet voldoen door het lid aan de PE-verplichting is een verzuim, dat kan leiden tot een waarschuwing, berisping en zelfs schorsing of royement. Van schorsing of royement wordt met naam en toenaam melding gemaakt in een vanwege de vereniging uitgegeven publicatie.

Bezwaar bij het bestuur staat open tegen een berisping, schorsing en royement. Bij afwijzing of ongegrondverklaring van het bezwaar staat beroep open bij de Raad van Tucht.

6. Tucht- en beroepsrecht

Essentieel voor een professionele beroepsuitoefening is, dat de belastingadviseur ter verantwoording kan worden geroepen. Daartoe kent het RB evenals zijn voorgangers tuchtrechtspraak.

Raden van Tucht en Beroep

De Raad van Tucht van het RB bestaat uit een voorzitter en twee leden, een plaatsvervangend voorzitter en tenminste een plaatsvervangend lid. De voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van de Raad van Tucht zijn geen lid van het RB en dienen meester in de rechten/LL.M. te zijn. De overige leden van de Raad van Tucht zijn leden van het RB. Leden en plaatsvervangende leden van de Raad van Tucht kunnen niet tevens deel uitmaken van het bestuur, de Raad van Beroep of enige commissie van het RB. De leden van de Raad van Tucht worden voor een termijn van vijf jaar door het bestuur benoemd en treden af volgens een vastgesteld rooster. De aftredende leden zijn terstond

herbenoembaar. Het lidmaatschap van de Raad van Tucht eindigt in het jaar waarin de betrokkene de leeftijd van zeventig jaar bereikt.

De Raad van Beroep is op vergelijkbare wijze samengesteld. Een verschil is, dat de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter (voormalig) lid van de rechterlijke macht zijn.

Belangrijke rol voor mediation

In het Reglement op de Tuchtrechtspraak is bepaald, dat de Raad van Tucht partijen voorstelt om via mediation tot een oplossing van het geschil te komen alvorens de Raad van Tucht een klacht in behandeling neemt.

Rechtsgang en kenbaarheid beslissingen

Met inachtneming van de bepalingen in het Reglement voor de Tuchtrechtspraak stellen de Raden van Tucht en Beroep zelf de procesgang vast. Beslissingen worden ter kennis gesteld aan de klager, de beklaagde en het bestuur van het RB. De Raad van Beroep stelt de Raad van Tucht in kennis van de beslissing. Het Reglement op de Tuchtrechtspraak vermeldt niet uitdrukkelijk dat de uitspraken van de Raden van Tucht en Beroep worden gepubliceerd in (bijvoorbeeld) het verenigingsblad. De Raden kunnen daartoe besluiten op grond van hun bevoegdheid zelf de procesgang vast te stellen.

7. De maatschappelijke erkenning van het RB-kwaliteitssysteem

Het RB-kwaliteitssysteem is in grote lijnen vergelijkbaar met dat van de voormalige beroepsorganisaties CB en NFB.

Toezichtarrangement met Bureau Financieel Toezicht

Het CB heeft op grond van dit kwaliteitssysteem een toezichtarrangement met het Bureau Financieel Toezicht. Auditoren van het CB voeren op grond van dat toezichtarrangement reguliere onderzoeken uit bij zelfstandige leden die niet werkzaam zijn in een accountantskantoor of accountantsorganisatie. De audits zijn gericht op de naleving van de verplichtingen op grond van de Wwft, te weten het cliëntenonderzoek, de melding van ongebruikelijke transacties en de opleidingsverplichting. Bureau Vaktechniek van het CB (RB) heeft daartoe een dossier samengesteld met relevante informatie over de Wwft. Daarin zijn opgenomen modelprocedures voor het uitvoeren van het cliëntenonderzoek en modellen voor de vastlegging ervan.

Het voornemen bestaat om het toezichtarrangement uit te breiden naar alle zelfstandige leden van het RB die niet werkzaam zijn in een accountantskantoor of accountantsorganisatie.

Horizontaal toezicht

Aan welke voorwaarden een organisatie zoals het RB precies moet voldoen om in aanmerking te komen als convenantpartner van de Belastingdienst, is niet helemaal duidelijk. Het komt erop neer, dat het RB als beroepsorganisatie voldoende garantie geeft dat de deelnemende leden fiscaal in control zijn. De Belastingdienst haakt daarbij aan bij het

kwaliteitssysteem van het RB. Praktisch gezien vertaalt zich dat in de aanwezigheid van werkprogramma's, dossiervorming en periodieke reviews.

Met de kantorenorganisaties Nederlandse Orde van Administratie- en Belastingdeskundigen (NOAB) en de Samenwerkende Register Accountantskantoren (SRA) heeft de Belastingdienst zogenoemde koepelconvenanten afgesloten. Aangesloten kantoren kunnen, als zij dat willen, gebruik maken van het convenant en voor hun klanten convenantaangiften indienen.

Met de recente lancering van het RB Kwaliteitshandboek lijkt het RB-kwaliteitssysteem te voldoen aan de voorwaarden die de Belastingdienst stelt in het kader van Horizontaal Toezicht. Het RB Kwaliteitshandboek is een service aan de leden en uitdrukkelijk niet verplichtend. Uitgangspunt blijft het RBU.

Kredietrapportages aan banken

Ook banken vereisen in het kader van het digitaal verwerken van kredietrapportages een kwaliteitsraamwerk van de aanleverende partij. Met name is relevant dat de aanleverende partij de rapportage heeft opgesteld met inachtneming van een werkprogramma dat is gebaseerd op de verkorte winstaangifte, aangevuld met specifieke door de bank verlangde informatie. Daarnaast worden eisen gesteld aan de geheimhoudingsverplichting zoals tussen de klant en de adviseur is overeengekomen. In dat kader wordt de voorwaarde gesteld dat de klant de belastingadviseur schriftelijk kan ontheffen van zijn geheimhoudingsverplichting.

In het RB Kwaliteitshandboek wordt een werkprogramma voor de samenstelpraktijk opgenomen, dat voldoet aan de bancaire eisen.

Samenwerking met andere beroepsbeoefenaren

De meest gebruikelijke samenwerkingsverbanden zijn de samenwerking tussen belastingadviseurs, belastingadviseurs en accountants en belastingadviseurs en advocaten.

Leden van het RB zijn vrij om samen te werken met andere belastingadviseurs. Die hoeven niet te zijn aangesloten bij het RB. Uiteraard blijven leden van het RB persoonlijk verplicht om hun beroep uit te oefenen in overeenstemming met de reglementen van het RB. De statuten van de NOB staan NOB-leden niet toe dat zij in loondienst werken voor een kantoor waarvan de kantooreigenaar geen NOB-lid is (artikel 4, lid 4 statuten NOB). Ook kunnen NOB-leden in beginsel niet samenwerken in een samenwerkingsverband met andere belastingadviseurs die geen NOB-leden zijn (artikel 12 statuten NOB).

Ook zijn leden van het RB vrij om samen te werken met accountants. Wel worden dan aan het kantoor en de daarbij werkzame accountants voorwaarden gesteld bij of krachtens de Wta, de Wet op de Registeraccountants en de Wet op de Accountants-Administratieconsulenten. Met name moet de formele en feitelijke zeggenschapsstructuur van kantoren die ook wettelijke controles uitvoeren geen belemmering vormen voor het adequaat uitoefenen van het toezicht op de naleving van de bij of krachtens de Wta (artikel 17 Wta) gestelde regels. De kantoren die wettelijke controles uitvoeren worden aangemerkt als accountantsorganisaties. Daarvan moet de meerderheid van de dagelijkse

beleidsbepalers RA's en/of certificeringsbevoegde AA's zijn (artikel 25 in combinatie met 27 Wta).

Voor kantoren die geen wettelijke controles uitvoeren geldt deze eis niet. Dan is echter de accountant er persoonlijk verantwoordelijk voor dat de 'accountantswerkzaamheden' in overeenstemming zijn met de Nadere voorschriften ter zake van aan assurance verwante opdrachten (artikel 2 NV COS aav).

Heel praktisch vertaald: bij samenwerking met accountants moeten de financiële rapportages zijn ondertekend door de accountant (en zijn vastgesteld in overeenstemming met de daarvoor geldende regels).

Samenwerking tussen advocaten en belastingadviseurs binnen één kantoor is alleen toegestaan voor belastingadviseurs die zijn aangesloten bij de NOB en universitair geschoolde leden van de NFB. De grondslag voor deze aanwijzing vormen de artikelen 4 sub c en 6 van de Samenwerkingsverordening 1993. Voor de hand liggend is, dat de Algemene Raad van de Orde van Advocaten deze bepalingen wijzigt in die zin, dat advocaten kunnen samenwerken met universitair geschoolde leden van het RB. Daartoe zouden dan ook behoren de leden met een CB-titel die bijvoorbeeld de universitaire master aan de RuG hebben afgerond.

8. Slotbeschouwing

In deze bijdrage heb ik toegelicht wat ik maar noem, het RB-kwaliteitssysteem en dat geplaatst tegen de maatschappelijke eis van een professioneel-kritische houding. We zien, dat de beroepsreglementering van het RB vooral is gebaseerd op degelijke opleidingen, open beroepsnormen en de vrijheid van de leden om daaraan naar eigen, professioneel-kritisch oordeel invulling aan te geven. Dat is overigens ook een kenmerk van de beroepsreglementering van de NOB, dus voor het gehele 'geregelde' belastingadviesberoep.